

11. 7. 2023

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Důkazní břemeno při posuzování soukromé listiny (nejen) v pracovněprávním sporu

Nejvyšší soud se ve svém rozhodnutí sp. zn. 21 Cdo 2397/2020 ze dne 28. 1. 2022 zabýval otázkou, která ze stran sporu o zaplacení odchodného nese břemeno tvrzení a důkazní břemeno o tom, že se zaměstnanec se zaměstnavatelem na poskytnutí takového plnění dohodli.

Předmět sporu

Vedoucí zaměstnanec, jenž byl ze svého místa zaměstnavatelem odvolán a zároveň obdržel výpověď z pracovního poměru podle § 52 písm. c) zákoníku práce, se žalobou domáhal zaplacení částky 5 000 000 Kč s úrokem z prodlení. Svůj nárok opíral o ujednání pracovní smlouvy, v níž se dohodl se zaměstnavatelem, že v případě odvolání zaměstnance z vedoucí pozice vzniká zaměstnanci nárok na plnění ve výši 24 násobku průměrného měsíčního výdělku zaměstnance. Zaměstnavateli tímto měla vzniknout povinnost zaplatit částku ve výši více než 15 mil. Kč, z níž se žalobce žalobou domáhal zaplacení 5 000 000 Kč s příslušenstvím.

Uplatněnému nároku se zaměstnavatel bránil tvrzením, že si takového smluvního ujednání není vědom a sporné ujednání označil za „*absolutně nestandardní a nelogické*“. V osobním spise zaměstnance následně našel pracovní smlouvu, kterou se zaměstnancem údajně nikdy neuzavřel. Provedl tedy šetření, při kterém byly v textovém procesoru Microsoft Word nalezeny další dvě verze neobsahující sporné ustanovení zakládající nárok na peněžitě plnění. Dokonce si zaměstnavatel nechal vyhotovit znalecký posudek, na jehož základě dospěl k názoru, že pracovní smlouva, o kterou zaměstnanec opírá žalobou uplatněný nárok, byla nezákonně padělána.

Řízení před soudy 1. a 2. stupně

Soud prvního stupně žalobu zaměstnance zamítl. Své rozhodnutí odůvodnil tím, že mu byly předloženy celkem 3 verze pracovní smlouvy, z nichž pouze jedna obsahovala sporné ujednání o nároku na odchodné. Na základě dokazování (zejm. znaleckým posudkem a výpovědí jednatele, který tvrdil, že smlouvu v tomto znění se zaměstnancem nepodepsal) pak soud došel k závěru, že v řízení nebylo spolehlivě prokázáno, zda ujednání zakládající zaměstnancův nárok na odchodné bylo součástí pracovní smlouvy, kterou mezi sebou účastníci uzavřeli.

Odvolací soud pak prvoinstanční rozhodnutí potvrdil. Ve svém rozhodnutí vyšel z předpokladu, že ačkoli není vyloučeno, že si strany mohly odchodné sjednat i jinou než písemnou formou, důkazní břemeno nese ten, kdo z takové právní skutečnosti dovozuje vznik práva na plnění – tedy v tomto případě zaměstnanec. Jelikož ten však neposkytl důkazní prostředky k tomu, že první a druhá verze pracovní smlouvy (verze neobsahující nárok na peněžitě plnění) nezachycují skutečnou vůli stran, rozhodl soud v jeho neprospěch pro neunesení důkazního břemene.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu

Zaměstnanec podal proti rozsudku odvolacího soudu dovolání s odůvodněním, že po něm nemůže být požadováno prokázání negativních tvrzení, tedy dokázat nesoulad první a druhé verze pracovní smlouvy se skutečnou vůlí účastníků.

Nejvyšší soud se v rozhodnutí zabýval vyřešením otázky, kterou ze stran a v jakém směru zatěžuje břemeno tvrzení a břemeno důkazní. Zaměstnanec své tvrzení, že u něj vznikl nárok na peněžité plnění, opíral o pracovní smlouvu coby listinný důkaz, proti němuž se zaměstnavatel bránil tvrzením, že se jedná o listinu pozměněnou. Nejvyšší soud ve vztahu k posouzení soukromé listiny jakožto důkazního prostředku uvedl kritérium pravosti a pravdivosti a s odkazem na svou ustálenou rozhodovací praxi podotkl, že **co do otázky důkazního břemene je rozdíl v tom, zda je zpochybnována pravost či pravdivost (správnost) soukromé listiny.**

O pravou listinu se jedná, pochází-li od vystavitele, který ji podepsal, a není-li zfalšována nebo pozměněna. Pravá listina dokazuje, že vystavitel projevil vůli o obsahu, který listina zachycuje. V případě, kdy je zpochybněna pravost soukromé listiny, nese důkazní břemeno pravosti ten, kdo z takové listiny vyvozuje pro sebe příznivé následky. Je-li toto důkazní břemeno uneseno, tj. je-li listina pravá, dokazuje, že jednající osoba projevila vůli v listině vyjádřenou, a důkazní břemeno opaku, tedy popření pravdivosti listiny, nese ten, kdo pravdivost listiny popírá.

Z výše uvedeného vyplývá, že vzhledem ke zpochybnění pravosti pracovní smlouvy zaměstnavatelem nelze dovozovat, že prokazuje shodnou vůli účastníků, aniž by zaměstnanec prokázal její pravost. Důkazní břemeno o pravosti zaměstnancem předložené pracovní smlouvy nesl tedy zaměstnanec. Teprve v případě unesení důkazního břemene zaměstnancem v otázce pravosti ujednání by bylo namíste zabývat se pravdivostí sporného ujednání. Vzhledem k tomu, že důkazní břemeno o popření pravdivosti listiny nese ten, kdo pravdivost listiny popírá, nesl by takové břemeno v tomto sporu zaměstnavatel.

Jelikož odvolací soud z těchto závěrů rozhodovací praxe důsledně nevycházel, Nejvyšší soud tento rozsudek zrušil a vrátil věc odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Závěr

Nejvyšší soud s odkazem na svou ustálenou judikaturu uvádí pravidla pro stanovení důkazního břemene v případě pochybností o pravosti soukromé listiny, která v řízení slouží jakožto důkazní prostředek a o kterou strana sporu opírá svá skutková tvrzení. Je-li taková listina v řízení zpochybněna, nese předkládající subjekt důkazní břemeno co do pravosti sporné listiny.

Mgr. Peter Perniš

Advokát

Blanka Lipovšeková

Paralegal

Aegis Law, advokátní kancelář, s.r.o.

Jungmannova 26/15
110 00 Praha 1

Tel: +420 777 577 562
Email: office@aegislaw.cz

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Poučení z krizového vývoje v kauze bitcoiny](#)
- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)